

Henryk Makower (10.02.1904–11.03.1964)

lekarz i badacz, ordynator oddziału zakaźnego w Szpitalu Dziecięcym im. Bersonów i Baumanów, profesor mikrobiologii Akademii Medycznej we Wrocławiu, kierownik Zakładu Wirusologii Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej, autor „Pamiętnika z getta warszawskiego październik 1940 – styczeń 1943”

Makower urodził się w Kaliszu w rodzinie żydowskiej pochodzącej z Kresów Wschodnich, jako syn Gedali i Dory z domu Lampert. Podobnie to wesele jego dziadków Eliza Orzeszkowa opisała w powieści „Eli Makower”. W Kaliszu Henryk ukończył szkołę podstawową, a następnie liceum w Łodzi. Przez dwa lata studiował biologię w Wilnie, następnie medycynę na Uniwersytecie Jagiellońskim, aby w 1929 r. uzyskać dyplom lekarza. Jeszcze w t trakcie studiów był asystentem w Zakładzie Fizjologii i Bakteriologii, natomiast po ich zakończeniu, w 1931 r. ukończył kurs bakteriologii i immunologii w Państwowym Zakładzie Higieny w Warszawie.

Do wybuchu wojny pracował jako lekarz internista w szpitalach miejskich i pogotowiu ratunkowym w Łodzi. Następnie przeniósł się do Warszawy, gdzie został przesiedlony do getta. Objął stanowisko ordynatora oddziału zakaźnego w Szpitalu Dziecięcym Bersohnów i Baumanów. Brał tam udział w zwalczaniu epidemii tyfusu, a dzięki nawiązaniu współpracy i przyjaźni z Ludwikiem Hirszfoldem, mógł podjąć się prowadzenia zajęć z fizjologii dla medyków i farmaceutów na tajnym Wydziale Lekarskim w Getcie Warszawskim (oficjalnie zajęcia określano jako „Kurs sanitarny zwalczania epidemii”). W trakcie tzw. Wielkiej Akcji stracił całą rodzinę; w tym samym czasie poślubił Noemi Wigdorowicz, wraz z którą zimą 1943 r. uciekł na tzw. aryjską stronę. Z pomocą dr. Emila Palucha małżeństwo ukrywało się u przyjaciół w Miłosnej pod Warszawą. W sierpniu 1944 r. Makower wstąpił jako ochotnik do Wojska Polskiego w Lublinie i został, w stopniu kapitana, ordynatorem oddziału chorób wewnętrznych i zakaźnych w szpitalu wojskowym. Do zakończenia wojny pracował w szpitalach w Otwocku i Gdańsku-Oliwie.

W 1946 r. na zaproszenie Ludwika Hirszfelda objął stanowisko adiunkta w Zakładzie Mikrobiologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Jako stypendysta Rockefellera przebywał kilkakrotnie na zagranicznych stażach naukowych m.in. w USA, studiując metody badań wirusologicznych. Owocem tych wyjazdów była założona przez niego pracownia wirusologiczna przy zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Stała się ona zaczątkiem Zakładu Wirusologii Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN. W 1959 r. został powołany przez Światową Organizację Zdrowia na stanowisko eksperta do spraw wirusologii w Genewie. Zmarł 11 marca 1964 r. we Wrocławiu.